

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Юї Цютун «Формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки», подану на здобуття ступеня доктора філософії, галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки.

Актуальність теми дослідження. Сучасні глобалізаційні соціокультурні виміри зумовлюють інтеграцію всіх сфер життєдіяльності людей, поширення міжнаціональних та міжкультурних контактів, створюючи новий формат взаємодії, взаємообміну і взаємопроникнення культурних традицій, що вимагає толерантності, відкритості та готовності до міжкультурного діалогу.

Означені орієнтири актуалізують суб'єктну активність особистості, здатної до усвідомленої продуктивної взаємодії, успішного рішення життєвих і професійних проблем, реалізації власного потенціалу задля гармонійного співіснування у багатомірному інтерактивно-комунікативному просторі. У такому розумінні особистість переростає у суб'єкта комунікації, який визначає свою життєву траєкторію як професійного розвитку, так і різновидів комунікації у соціокультурному середовищі, зокрема мистецько-освітньому.

Особливої значущості комунікація набуває в галузі музичного мистецтва, оскільки музика є однією з універсальних форм спілкування через її потужний емоційний вплив на особистість, який долає мовні бар'єри та створює емоційно-естетичний і духовний резонанс між суб'єктами взаємодії. Комунікативна природа музичного мистецтва задає багатогранний і багатовекторний формат художньої взаємодії через музичні твори з композитором, власним «Я» та іншими як суб'єктами комунікації, на тлі якої здійснюється обмін мистецькою інформацією між суб'єктами в процесі інтерпретації художньо-семантичного змісту творів.

У такому студіюванні багатоканальна мистецько-педагогічна та художньо-виконавська взаємодія в галузі мистецької освіти утворює унікальні контексти різновидів полікомунікації як багатомірного і багатогранного і багатовекторного явища, генеруючи духовну консолідацію, єдність естетичних переживань, думок, художньо-образних уявлень, асоціацій тощо, створюючи платформу для гармонійного розвитку і професійного зростання особистості.

Актуальність проблеми полікомунікації загострюється у контексті хорового мистецтва, яке вважається ефективним засобом духовної згуртованості, консолідації учасників хорового колективу через потужний виховний потенціал хорового співу у єдиний енергетично-виконавський потік співтворчості.

Хоровий спів є найбільш доступною, «відкритою» і найпопулярнішою у світі формою колективно-творчого музикування. Разом з тим, привабливість, актуальність і затребуваність хорового співу, його доступність, «відкритість» і

популярність як форми колективно-творчого музикування цікавить дітей і молодь різних за віком, рівнем розвитку музичних здібностей, вокально-хорових навичок, ціннісних орієнтацій тощо. Зазначене вимагає від керівника хору - хормейстера бути спроможним щодо гармонійного поєднання голосів усіх учасників у єдиний, збалансований інтонаційно-звуковий, «живий» музичний інструмент, досягнення порозуміння між багатьма суб'єктами полікомунікації, виклик резонансно-ідентичних емоційних, ментальних реакцій та відгуків, створюючи гармонійну єдність учасників співочого колективу в процесі реалізації художньо-виконавських задач хорової полікомунікації.

У такому контексті безсумнівної значущості набуває проблема підготовки здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти як конкурентноспроможних, компетентних майбутніх хормейстерів, здатних забезпечити багатовекторність, багатофункціональність і багатовимірність полікомунікації в галузі хорового співу за допомогою вербальних, паравербальних і невербальних засобів художньо-виконавської та мистецько-педагогічної полікомунікації, яка цілеспрямована на мобілізацію і консолідацію творчих зусиль, комфортну взаємодію учасників хорового колективу в процесі художньо-виконавської та мистецько-педагогічної полікомунікації між композитором, виконавцями і слухачами.

Проблема комунікації набула широкого студіювання в контексті професійного розвитку фахівців, зокрема в контексті педагогічної діяльності; комунікацію досліджують як взаємодію щодо досягнення розуміння співрозмовників, як контакт їх внутрішніх світів, як фактор розвитку особистості майбутнього учителя, викладача. Художню комунікацію вивчають як спілкування в мистецтві та через мистецтво з іншими у діалоговому та полілоговому форматі постійного обміну інформацією—«імпульсами» задля утворення емоційно-духовного резонансу між суб'єктами взаємодії.

За останні часи актуалізовано дослідження: теоретико-методичних аспектів диригентсько-хорової підготовки майбутніх хормейстерів у контексті поліфункціональності та багатовимірності його професійної діяльності; аналізують комунікативну культуру хормейстера на платформі інтеграції мисленнєвих, емоційних, вольових і технологічних ресурсів у контексті багатоканальної комунікації між багатьма суб'єктами в процесі інтерпретації хорових творів тощо.

Узагальнюючи результати мистецько-педагогічних досліджень у полікомунікативному контексті, можна зробити підсумки, що діяльність хормейстера є складним динамічним процесом художньо-виконавської і художньо-педагогічної полікомунікації, спрямований на гармонізацію, духовне об'єднання хористів, злиття індивідуальних голосів у колективне звучання, єдиний музичний інструмент задля створення художньо переконливого продукту хорової творчості. Полікомунікативний вимір хормейстерської діяльності потребує від хормейстера здійснення різновидів полікомунікації: від спілкування з Автором, власним «Я», учасниками хору та слухачами через художню інтерпретацію твору, емоційно-вольовий вплив засобами вербальної,

паравербальної і невербальної художньої комунікації, встановлення ефективного прямого і зворотного зв'язку.

Проблема формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки як предмет спеціального дослідження не виявлено.

Актуальність досліджуваної проблеми збільшується через необхідність розв'язання існуючих у теорії та практиці *суперечностей* між: потужним художньо-творчим, емоційно-інтелектуальним, духовно-ціннісним потенціалом полікомунікації як поліфонічної партитури спілкування у виконавсько-хоровій творчості та браком теоретико-методологічного студіювання, відрефлексованості проблеми формування полікомунікативної компетентності здобувачів мистецько-педагогічної освіти як пріоритетної їх хормейстерської підготовки; високими професійними вимогами мистецької освіти щодо якісної реалізації різних видів багатовекторної, багатофункціональної та багаторівневої полікомунікації з творами мистецтва та через музичні твори – з учасниками хорового універсуму та браком методологічного обґрунтування процесу формування полікомунікативної компетентності здобувачів в процесі хормейстерської підготовки; необхідністю оптимізації практики формування полікомунікативної компетентності здобувачів як майбутніх хормейстерів та браком сучасного інноваційно-методичного супроводу процесу формування досліджуваного феномену в практиці диригентсько-хорової підготовки мистецько-полікомунікативного середовища.

У контексті зазначеного тема дисертаційного дослідження Юй Цютун набуває вагомої актуальності.

Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» і складає частину наукової теми «Методологія та методика фахової підготовки майбутніх учителів музики та хореографії в контексті художньо-естетичних інновацій мистецької освіти» (державний реєстраційний номер: 0114U007160).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність зумовлені теоретико-методологічною основою дослідження, яку становлять: концептуальні положення теорії комунікації, зокрема комунікативних дій (інструментальної, стратегічної, експресивної та комунікативної) на ґрунті художньої комунікації, комунікативної функції музичного мистецтва; базові ідеї полікомунікативної природи хормейстерської діяльності в контексті багатофункціональності, багатовекторності, багатовимірності діяльності керівника хору; концепція компетентнісного підходу як методологічного вектору модернізації освіти, зокрема мистецько-педагогічної; теоретико-методологічні засади практики підготовки майбутніх учителів, викладачів як хормейстерів в контексті багатоканальної комунікації, концептуальні положення формування художньо-комунікативних навичок, умінь, комунікативної культури у різних контекстах художньо-виконавської і мистецько-педагогічної комунікації; культуротворчі

тенденції сучасного хорового мистецтва, узагальнення ґрунтовні науково-творчих здобутки знаних українських хормейстерів у галузі хорового співу

Визначені концептуальні положення зумовили методологічний контент дослідження, що утворює комплекс *наукових підходів* - аксіологічно-консолідаційного, герменевтично-наративного, феноменологічного, полісуб'єктно-ресурсного, інтерактивно-синергетичного, акмеологічно-стратегічного та запропонованих *педагогічних принципів*, як платформи щодо розробки методики формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації підтверджується результатами експериментальної перевірки ефективності авторської методики формування досліджуваного феномену. Вірогідність результатів експериментальної перевірки доведено результатами математичної обробки за критерієм Р. Фішера, апробацією результатів дослідження на дев'яти науково-практичних конференціях та відповідною довідкою про ефективність впровадження авторської методики у освітній процес Університету Ушинського.

Методи дослідження. Реалізація мети та вирішення поставлених завдань дослідження здійснюється через впровадження методів, які є характерними для педагогічної науки.

Теоретичні методи - аналіз і синтез, порівняння і узагальнення, абстрагування і конкретизація, систематизація і екстраполяція - застосовуються для детального окреслення категоріального апарату, виявлення сутності та взаємозв'язків ключових понять дослідження. Зокрема, теоретичне моделювання виступає як інструмент для побудови компонентної структури полікомунікативної компетентності та розробки відповідної системи критеріїв, що слугують основою для практичної оцінки результатів.

Емпіричні методи, до яких належать анкетування, контент-аналіз, експертне оцінювання, педагогічне спостереження, а також системний моніторинг художньо-виконавської взаємодії та творчих завдань, виступають як основа для збору, аналізу та інтерпретації дослідних результатів, що відображають реальні процеси формування полікомунікативної компетентності в освітньому середовищі.

Статистичні методи аналізу, зокрема використання багатофункціонального критерію кутового перетворення Фішера, є ефективним інструментом для перевірки достовірності і валідності запропонованої методики формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти. Завдяки таким методам забезпечується наукове підтвердження ефективності та обґрунтованості застосованих підходів у процесі хормейстерської підготовки, що дозволяє зробити висновки про їх практичну значущість та універсальність у контексті педагогічної діяльності.

У першому розділі обґрунтовано теоретичні засади формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки, запропоновано сутнісне

розуміння полікомунікативної природи хормейстерської діяльності. Проаналізовано сутність феномену комунікації; розглянуто різні форми комунікації: міжособистісна, масова, вербальна, невербальна, перевербальна, а також засоби, що її реалізують (мова, жести, мімка, інтонації, письмо тощо); досліджено особливості художньої комунікації. На основі проаналізованих особливостей художньої комунікації в контексті хормейстерської підготовки узагальнено розуміння полікомунікації як ресурсу для емоційного залучення учасників хорового колективу, мобілізації особистісно-комунікативного потенціалу, здійснення ефективного впливу хормейстера, створення хормейстером разом з учасниками хорового колективу багатомірної сценічно-виконавської проєкції хорового твору.

Доведено, що професійна компетентність хормейстера має поліфункціональний характер, а комунікація пронизує всі її аспекти. Полікомунікативна компетентність хормейстера тлумачиться як інтегральна динамічна система особистісно-фахових ресурсів хормейстера, що забезпечує плідне здійснення багатовекторної, багатофункціональної і багаторівневої художньої комунікації багатьох учасників хорового універсуму з музичними творами, та через твори з іншими через вмотивоване досягнення емоційно-резонансної взаємодії, духовної консолідації та адекватної художньо-комунікативної ідентифікації. Результативність такої полікомунікації забезпечується використанням продуктивних художньо-комунікативних стратегій на основі проєктування інтерпретаційних хорових концепцій (зокрема, і з елементами театралізації) та їх успішного репетиційно-концертно-сценічного втілення з використання експресії художньо-комунікативних засобів з метою створення досконалого художнього продукту хорової співтворчості.

У структурі полікомунікативної компетентності хормейстера передбачається виокремлення таких компонентів: *емоційно-вольовий* (інтегрує емоційні та вольові процеси, спрямовані на створення емоційної атмосфери і мобілізацію творчих ресурсів виконавців), *інтерпретаційно-проєктувальний* (забезпечує глибоке розуміння та інтерпретацію художнього тексту через інтелектуальні процеси, що включають проєктування вербальних і невербальних засобів комунікації), *експресивно-виконавський* (охоплює комунікативні засоби, які консоліднують енергію виконавців і слухачів, спрямовуючи їх у спільний творчий процес через емоційну експресію та харизматичність хормейстера) та *рефлексивно-коригувальний* (полягає в постійному аналізі й корекції інтонаційного та художнього втілення твору, що дозволяє хормейстеру ефективно реагувати на недоліки і досягати бажаного звучання).

У **другому розділі** досліджено методологічні та методичні засади формування полікомунікативної компетентності компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки. Представлено методологічну концепцію, яка полягає у виробленні наукових закономірностей, покликаних систематизувати та оптимізувати процес

формування досліджуваного феномену. Зазначена концепція побудована на концептуальній цілісності *наукових підходів* (аксіологічно-консолідаційний, герменевтично-нарративний, феноменологічний, полісуб'єктно-ресурсний, інтерактивно-синергетичний, акмеологічно-стратегічний).

Базуючись на вищеокреслених підходах, запропоновано низку *принципів* формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки. Принцип *художньо-виконавської афіліації* передбачає активний розвиток емпатії, конгруентності студентів у процесі емоційно насиченої художньо-педагогічної комунікації на різних етапах диригентсько-хорової діяльності; принцип *інтеграції інтерсуб'єктивних цінностей і смислів* передбачає формування у студентів певної сукупності установок, переконань та ідей, що характеризуються спільністю, виходять за сферу індивідуальної свідомості суб'єкта і є загальнозначущими для всіх суб'єктів навчально-виховного процесу; принцип *художньо-семантичної експлікації* передбачає наявність плану втілення хорового твору, який деталізує й пояснює кожен його етап, що призведе до змістовно й художньо цілісного результату; принцип *антиципації* має на увазі здатність хористів передбачати, передчувати різного роду виконавські проблеми (інтонаційно-звукові, художньо-образні тощо); принцип *іманентного аналізу* спрямований на зміст і структуру твору, на його формальні елементи, їх співвідношення та функції, і не передбачає виходу за рамки тексту; принцип *художньо-творчої партиципації* знаходить свій прояв у психологічних механізмах імітації, навіювання та зараження, спрямованості хористів один на одного, творчого партнерства, співробітництва та самовіддачі, за допомогою яких відбувається «зараження» художньо-творчою ідеєю як самих музикантів, так і слухачів під час концертного виступу; принцип *інтерсуб'єктної інтеграції синергії виконавсько-вольових зусиль* розглядається як внесення в навчальний процес найбільш ефективних впливів, відкидаючи ті, що ускладнюють досягнення поставленої мети, поєднуючи різні види професійного розвитку студентів, враховуючи специфіку диригентсько-хорової діяльності; принцип *прямого і зворотного зв'язку (фітбеку)* зосереджено на діагностиці недоліків навчального процесу в оволодінні практикою виконання хорових творів, спрямованої на формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки, оцінку сформованості навичок інтонаційно-слухової симультантності та сукцесивності в процесі подолання інтонаційно-виконавських недоліків, на максимальне використання отриманої інформації, що зумовлює збільшення ефективності та продуктивності процесу формування досліджуваної компетентності студентів, як майбутніх хормейстерів; принцип *перепроєктування виконавсько-педагогічних стратегій* надає студентам можливість швидко та якісно відслідковувати емпатійно-оцінні реакції слухачів під час публічних виступів, саморегуляцію професійної діяльності під час виконання хорового твору, здатність здійснювати швидкий та обґрунтований

зворотний зв'язок щодо корекції прийомів вербальної та невербальної експресії художньо-педагогічної комунікації.

Визначено *педагогічні умови* та відповідні *методи* формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки на основі дослідженої методологічної концепції. Серед них: ініціювання потреби здобувачів щодо мобілізації творчих зусиль учасників хорового колективу як ціннісно-смыслового ресурсу продуктивної виконавсько-хорової діяльності на засадах емоційно-експресивної діалогової співтворчої взаємодії (*методи*: атрибуції емоційної «партитури» хорового твору, тренінгу диригентських центрованих художньо-виконавських повідомлень, прийомів примноження палітри диригентських жестів); створення інтерперсональної художньо-виконавської концепції та моделювання сценічно-театралізованої транскрипції хорового твору як платформи щодо проєктування ефективних художньо-комунікативних засобів і стратегій реалізації виконавського задуму (*методи*: понятійно-термінологічний тренінг, полікомунікативного виконавського аналізу хорового твору, змістовно-процесуального моделювання репетиційного процесу, поліверсійності репетиційного процесу); утворення емоційного-емпатійного поля задля консолідації та інтеграції духовно-енергетичних ресурсів всіх учасників художньо-творчої взаємодії на засадах екстраперсональної синергії в процесі колективної інтерпретації хорової концепції твору (*методи*: тренінгу з управлінської диригентсько-хорової сугестії, хорового проєкту, імерсивних технологій та віртуальної реальності, мультимедійного перформанс-хору); організація художньо-креативного рефлексивно-комунікативного середовища на засадах сукцесивно-симультанного моніторингу, аналізу і корекції продуктивності виконавсько-педагогічних стратегій щодо якості втілення хорових інтерпретаційних концепцій (*методи*: діалогічно-рефлексивної взаємодії, педагогічно-виконавського «переформатування», тренінг з формування хормейстерського іміджу, нетворкінг-сесії «Лабораторія хормейстерської майстерності»).

У третьому розділі дослідження висвітлено експериментальну перевірку ефективності формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки, розкрито організацію та реалізацію експерименту з упровадження розробленої авторської методики формування досліджуваного феномену, а також подано результати її апробації. Розроблено *критеріальний апарат* оцінювання рівня сформованості полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в контексті його структурних елементів.

Емоційно-вольовому компоненту відповідав *інтенційно-мобілізаційний* критерій, який фокусує увагу на прагненні здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти створювати в колективі спільні цінності та стимулювати хористів до духовно-емоційної консолідації задля досягнення спільного художньо-творчого результату. Запропоновано відповідні до означених критеріїв *показники*: ступінь прагнення активізувати особистісні ресурси

задля розкриття ціннісно-сміслового контенту міжсуб'єктної художньої комунікації; міра прагнення емоційно-духовної консолідації учасників творчої взаємодії задля досягнення спільної художньо-виконавської мети; міра емпатійності щодо художньо-образної ідентифікації у процесі інтерактивної співтворчої полікомунікації задля втілення художнього образу твору в спільному виконанні.

Інтерпретаційно-проектувальному компоненту відповідав *художньо-моделювальний* критерій, який включає орієнтири щодо виявлення рівнів сформованості здатності створювати інтерпретаційну концепцію виконання хорового твору, побудовану на основі ментальної художньої комунікації хормейстера з композитором, а також за посередництвом автокомунікації, яка актуалізує суб'єктивне ставлення хормейстера до твору. В якості показників художньо-моделювального критерію визначено: ступінь здатності до ментальної художньої комунікації із композитором у процесі досягнення художньо-образної семантики та стилістики хорових творів; рівень здатності створення інтерпретаційної концепції виконання хорового твору на основі розуміння, що виникло в результаті: ментальної художньої комунікації з композитором; автокомунікації, яка актуалізує суб'єктивне ставлення до твору; міжсуб'єктного художньо-інтерпретаційного дискурсу з виконавцями; рівень здатності моделювати ефективні художньо-комунікаційні стратегії співтворчого спілкування учасників хорового колективу, що містять художньо-образно виразні інтерактивні (вербальні та пластично-мануальні) прийоми полікомунікації.

Експресивно-виконавський компонент, який відповідає за здатність хормейстера використовувати ефективні та виразні прийоми вербальної та невербальної комунікації, мобілізуючи для цього власні артистичну енергію та харизматичність у прагненні спрямовувати артистичну енергію усіх учасників хорового колективу та слухачів у єдиний духовно-енергетичний потік відповідав *творчо-консолідаційному* критерію. Показниками означеного критерію виступили: ступінь прояву духовно-артистичної енергії та лідерських якостей задля консолідації виконавсько-вольових зусиль хористів та підтримки їх ідентичності в контексті приналежності до спільноти музикантів та, ширше, представників певного культурного простору, з притаманними йому суспільними та мистецькими цінностями; ступінь експресивності вербальних і невербальних засобів художньо-комунікативної взаємодії у процесі встановлення емоційного контакту і зворотного зв'язку задля мобілізації духовно-енергетичних ресурсів учасників комунікації; міра ефективності у застосуванні прийомів інспірації, спрямованих на активізацію творчого натхнення хористів, стимулювання їх емоційного піднесення у прагненні переконливого втілення художнього образу хорового твору та вирішення поставлених художньо-інтерпретаційних завдань.

Рефлексивно-коригувальний компонент відповідав *діагностично-прогнозувальному* критерію, оскільки прогнозування та оцінювання є основою хормейстерської діяльності. Показниками означеного критерію визначено: міра

здатності до систематичного моніторингу продуктивності художньо-виконавської взаємодії та регулювання власних комунікативних стратегій задля переконливого виконавського втілення хоровим колективом художньо-інтерпретаційної концепції твору; рівень коректності результатів симультанного та сукцесивного оцінювання художньо-емоційної виразності та інтерпретаційної автентичності хорового виконання; міра ефективності та доцільності прийомів художньо-інтонаційної корекції і психо-емоційної регуляції, що вживаються задля досягнення хористами якісного художньо-виконавського результату; здатність до прогностичного оцінювання ефективності художньо-комунікативних стратегій управління процесом інтерпретаційно-виконавського опрацювання хорових творів. У процесі констатувального експерименту було застосовано методи анкетування, контент-аналізу, експертного оцінювання, педагогічного спостереження, системного моніторингу художньо-виконавської взаємодії, творчих завдань (розробка інтерпретаційної концепції хорового твору на засадах полікомунікації; розробка комунікативної стратегії інтерпретаційної виконавсько-хорової роботи над обраним твором; створення оціночних рубрик для аналізу хорового виконання; розробка та застосування прогностичних коригувальних стратегій полікомунікації в хорі).

Експериментально перевірено запропоновану авторську методику формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки, яка впроваджувалась на відповідних етапах. На першому, *кумулятивно-адаптивному* етапі було застосовано *методи*: художньо-образної ідентифікації; особистісно-комунікативної діалогізації; тренінг диригентських центрованих повідомлень; атрибуції емоційної «партитури» хорового твору; практики інтерв'ювання хорового диригента. На другому, *аналітично-продуктивному* етапі впроваджувались *методи*: понятійно-термінологічний тренінг; полікомунікативного виконавського аналізу хорового твору; змістовно-процесуального моделювання репетиційного процесу; прийоми примноження палітри диригентських жестів; імерсивних технологій та віртуальної реальності. На третьому, *творчо-регулятивному* етапі реалізовувались *методи*: поліверсійності репетиційного процесу; екстраполяції художньо-комунікативних пріоритетів; хорового проекту; тренінг з управлінської диригентсько-хорової сугестії; перформанс-хору. На четвертому, *креативно-стратегічному* етапі апробовано *методи*: діалогічно-рефлексивної взаємодії; педагогічно-виконавського «перереформатування»; креативного методичного навчання; тренінг з формування хормейстерського іміджу; нетворкінг-сесія «Лабораторія хормейстерської майстерності». Аналіз отриманих результатів засвідчив ефективність розробленої поетапної авторської методики формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що *вперше*: досліджено проблему формування полікомунікативної компетентності

здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки; розкрито *сутність* полікомунікативної компетентності як інтегральної динамічної системи особистісно-фахових ресурсів хормейстера, що забезпечує плідне здійснення багатовекторної, багатофункціональної і багаторівневої художньої комунікації багатьох учасників хорового універсуму з музичними творами, та через твори з іншими через вмотивоване досягнення емоційно-резонансної взаємодії, духовної консолідації та адекватної художньо-комунікативної ідентифікації. Результативність такої полікомунікації забезпечується використанням продуктивних художньо-комунікативних стратегій на основі проєктування інтерпретаційних хорових концепцій (зокрема, і з елементами театралізації) та їх успішного репетиційно-концертно-сценічного втілення з використання експресії художньо-комунікативних засобів з метою створення досконалого художнього продукту хорової співтворчості; виявлено *структуру* досліджуваного феномену, що складається з компонентів: *емоційно-вольового* (інтегрує емоційні та вольові процеси, спрямовані на створення емоційної атмосфери і мобілізацію творчих ресурсів виконавців), *інтерпретаційно-проєктувальний* (забезпечує глибоке розуміння та інтерпретацію художнього тексту через інтелектуальні процеси, включно проєктування вербальних і невербальних засобів комунікації), *експресивно-виконавського* (охоплює комунікативні засоби, які консолідують енергію виконавців і слухачів, спрямовуючи їх у спільний творчий процес через емоційну експресію та харизматичність хормейстера) та *рефлексивно-коригувальний* (полягає в постійному аналізі й корекції інтонаційного та художнього втілення твору, що дозволяє хормейстеру ефективно реагувати на недоліки і досягати бажаного звучання); запропоновано *педагогічні принципи* (художньо-виконавської афіліації; інтеграції інтерсуб'єктивних цінностей і смислів; художньо-семантичної експлікації; антиципації; іманентного аналізу; художньо-творчої партиципації; інтерсуб'єктною інтеграції синергії виконавсько-вольових зусиль; прямого і зворотного зв'язку; перепроєктування виконавсько-педагогічних стратегій); обґрунтовано *педагогічні умови* формування досліджуваного феномену: ініціювання потреби здобувачів щодо мобілізації творчих зусиль учасників хорового колективу як ціннісно-смыслового ресурсу продуктивної виконавсько-хорової діяльності на засадах емоційно-експресивної діалогової співтворчої взаємодії; створення інтерперсональної художньо-виконавської концепції та моделювання сценічно-театралізованої транскрипції хорового твору як платформи щодо проєктування ефективних художньо-комунікативних засобів і стратегій реалізації виконавського задуму; утворення емоційного-емпатійного поля задля консолідації та інтеграції духовно-енергетичних ресурсів всіх учасників художньо-творчої взаємодії на засадах екстраперсональної синергії в процесі колективної інтерпретації хорової концепції твору; організація художньо-креативного рефлексивно-комунікативного середовища на засадах сукцесивно-симультанного моніторингу, аналізу і корекції продуктивності виконавсько-педагогічних стратегій щодо якості втілення хорових інтерпретаційних

концепцій) та розроблено *комплекс методів*, які впроваджувались поетапно в процес диригентсько-хорової підготовки здобувачів як майбутніх хормейстерів, а саме: *методи* художньо-образної ідентифікації; особистісно-комунікативної діалогізації; тренінг диригентських центрованих повідомлень; атрибуції емоційної «партитури» хорового твору; практики інтерв'ювання хорового диригента використовувалися *на кумулятивно-адаптивному етапі*; *методи*: понятійно-термінологічний тренінг; полікомунікативного виконавського аналізу хорового твору; змістовно-процесуального моделювання репетиційного процесу; прийоми примноження палітри диригентських жестів; імерсивних технологій та віртуальної реальності було застосовано *на аналітично-продуктивному етапі*; *методи* поліверсійності репетиційного процесу; екстраполяції художньо-комунікативних пріоритетів; хорового проекту; тренінг з управлінської диригентсько-хорової сугестії; перформанс-хору реалізовувались *на творчо-регулятивному етапі*, та *методи*: діалогічно-рефлексивної взаємодії; педагогічно-виконавського «перереформатування»; креативного методичного навчання; тренінг з формування хормейстерського іміджу; нетворкінг-сесія «Лабораторія хормейстерської майстерності» було задіяні *на заключному креативно-стратегічному етапі* експериментального навчання; розроблено *критерії* діагностики полікомунікативної компетентності: інтенціонально-мобілізаційний, художньо-моделювальний, творчо-консолідаційний, діагностично-прогнозувальний з показниками оцінювання рівнів розвиненості полікомунікативної компетентності відповідно до її структурних компонентів.

Уточнено: сутність понять «художня комунікація», «полікомунікація», «компетентність», сутність інтеграції сукцесивних і симультанних комунікативних дій у контексті хормейстерської полікомунікації, принципи хорової театралізації.

Подальшого розвитку набули: теорія і практика хормейстерської підготовки здобувачів мистецько-педагогічної освіти на платформі багатовекторної і багатоканальної художньо-виконавської і мистецько-педагогічної полікомунікації.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані для вдосконалення процесу формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в контексті хормейстерської підготовки. Запропоновані методичні рекомендації можуть бути інтегровані в навчальні програми та курси для здобувачів як майбутніх хормейстерів. Результати дослідження також можуть стати основою для розробки нових підходів до диригентсько-хорової підготовки в контексті хорового співу, а також для створення практичних курсів та семінарів, орієнтованих на розвиток комунікативних компетентностей у професійній діяльності майбутніх викладачів музичних дисциплін.

Повнота викладення матеріалів у публікаціях. Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено у 8 публікаціях автора, з них 3 – у

наукових фахових виданнях України, 5 – апробаційного характеру (з яких 1 – у співавторстві).

Під час обговорення було висловлено **такі зауваження:**

1. В якості методологічної основи розробки методики формування досліджуваного феномену дисертанткою аргументовано презентовано значну кількість наукових підходів. Варто було більш детально розкрити герменевтично-нарративний підхід, зокрема в контексті розуміння та інтерпретації музичних творів.

2. В дисертації авторкою представлено цікаві та оригінальні методи формування полікомунікативної компетентності. Вбачаємо за доцільне для більшої ґрунтовності авторських ідей додати приклади впровадження деяких методів на тлі аналізу конкретних хорових творів.

3. Вважаємо, що на користь дослідженню було б розширення семантики дефініції «стратегія» в контексті доречно обраного акмеологічно-стратегічного підходу.

4. Дисертант слушно актуалізує питання використання хорової театралізації як ресурсу значного розширення полікомунікативних дій хормейстера. Доцільно, на нашу думку, було б більш широке розкриття значущості такої форми спільного створення сценічно-виконавської проєкції хорового твору, зокрема в контексті виникнення синергійного ефекту художньо-виконавської полікомунікації.

5. Рекомендуємо задля більшої зручності та наочності додати в підрозділ 3.1. таблицю, яка б демонструвала узагальнену інформацію щодо критеріїв, показників та методів оцінювання рівнів сформованості полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки.

Зазначені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

ВИСНОВОК

У дисертаційному дослідженні **Юї Цютун на тему «Формування полікомунікативної компетентності здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти в процесі хормейстерської підготовки»**, представлено теоретичне обґрунтування та запропоноване нове розв'язання означеної проблеми за авторською методикою, яка може бути запроваджена як для здобувачів вищої освіти спеціальності 025 Музичне мистецтво, так і 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Зміст дисертації відповідає визначеній меті; розв'язано всі поставлені здобувачкою завдання, основні положення дисертації мають наукову новизну, теоретичну та практичну значущість. Обсяг та структура дисертації відповідає вимогам, що сформульовані відповідно до дисертацій на ступінь доктора філософії. Зміст, сутність методичного контенту дисертації повністю відповідає спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки. Результати дисертації пройшли

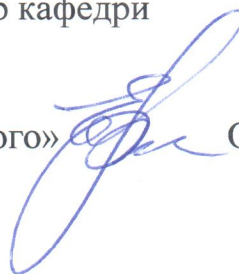
апробацію на 9 науково-практичних конференціях, основні положення відображено у 8 публікаціях автора, з них 3 – у наукових фахових виданнях України, 5 – апробаційного характеру (з яких 1 – у співавторстві).

Дисертація Юй Цютун, подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, є ґрунтовним, самостійним, завершеним науковим дослідженням; за новизною постановки проблеми та її розв'язанням, практичною значущістю відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 та рекомендується до захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертація Юй Цютун обговорювалася 07 січня 2025 р., протокол № 8 на розширеному засіданні кафедри музичного мистецтва і хореографії Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Головуюча на засіданні кафедри музичного мистецтва і хореографії :

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва і хореографії
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»



Олена РЕБРОВА

Експерт:

кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри вокально-хорової підготовки



Світлана ІРИГІНА

Експерт:

кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри вокально-хорової підготовки



Олена ЛЕСНИК

Учений секретар

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри музичного мистецтва і хореографії

